

Strategije za učenje

Podsticanje samostalnog učenja i mišljenja višeg reda

Učenje je proces koji počinje pitanjem ili problemom koji želimo riješiti. To učenju daje svrhu i smisao. Svako znanje ili vještina koje djeca usvajaju vodi nekom dubljem razumijevanju svijeta koji ih okružuje, njih sami ili drugih ljudi, živih i neživih bića, pojava. Učenje mijenja naše ponašanje, pogled na svijet i sposobnost da u njemu živimo, razvijamo ga i mijenjamo.

Učenje novog je proces koji se oslanja na poznato, već savladano ili proživljeno. Stoga učenja uvijek treba otpočeti sa poznatim stvarima, nečim što je djeci razumljivo i smisleno.

Zapitajte se: Šta želim da djeca budu u stanju na kraju ovog procesa? Do kojih spoznaja je važno da dođu? Kako će se to što nauče odraziti na njihov rad i promišljanje? U čemu će biti bolji?

Strategije za učenje su postupci koji pomažu djeci da budu u interakciji sa sadržajima i procesom učenja, one ih vode i usmjeravaju njihove misli i postupke. Evo nekoliko strategija koje su važne za sve njih.

POSTAVLJANJE PITANJA

Kada je dijete u stanju da o nečemu postavi pitanje, znači da razumije barem osnovno značenje koncepta ili pojma. Postavljanje dobrih pitanja je vještina koja je veoma važna u procesu učenja, jer pomaže djeci da usmjere svoje napore na otkrivanje nepoznatog, motiviše ih i potiče na istraživanje.

Kada im sve „serviramo“, ispričamo, pokažemo...pa bilo to i na najzanimljiviji način, sva čar učenja se gubi i ono postaje mučno pamćenje i reprodukcija, i smještanje činjenice u kratkotrajnu memoriju. Poučavanje nije pokazivanje onoga što mi znamo, nego vođenje djece kroz proces otkrivanja.

Iako je velikom broju vas već poznata, strategija, koju često zovemo engleskim akronimom KWL (K-know, Whant to know, L-learn) ili Šta znam, Šta želim da saznam i Šta sam naučio/la, je toliko važna i efikasna da je ne možemo preskočiti. Ukratko – prije bilo kakvog poučavanja važno je da pitamo djecu šta već znaju o nekoj temi (ili misle da znaju), sa čim su se već susretali, šta su čuli, pročitali. To ih zainteresuje, daje im osjećaj kompetentnosti, i usmjerava njihovu pažnju na zadatak oblast. Tema treba biti dovoljno široka i poznata (ne možemo ih pitati šta znaju o metaforama, ili integralima – ali možemo o šahu, o kontinentima, o organima, o bajkama...) Ne komentarišite niti kritikujte njihove odgovore – ako su pogriješili, to je u redu. Vidjeće kako se njihovo znanje povećava tokom procesa učenja, tako da i sami mogu ispraviti svoje greške.

Nakon toga prelazimo na važno pitanje – šta bi voljeli da saznaju, šta ih zanima... Ne uzimajte pitanja olako. Ohrabrite ih da ih istraže, prouče, dođu do odgovora, a vi ih potičite novim i složenijim pitanjima. Neka djeca će se baš „zagrijati“ a neka neće. Nema veze, neka druga tema će i njih zainteresovati.

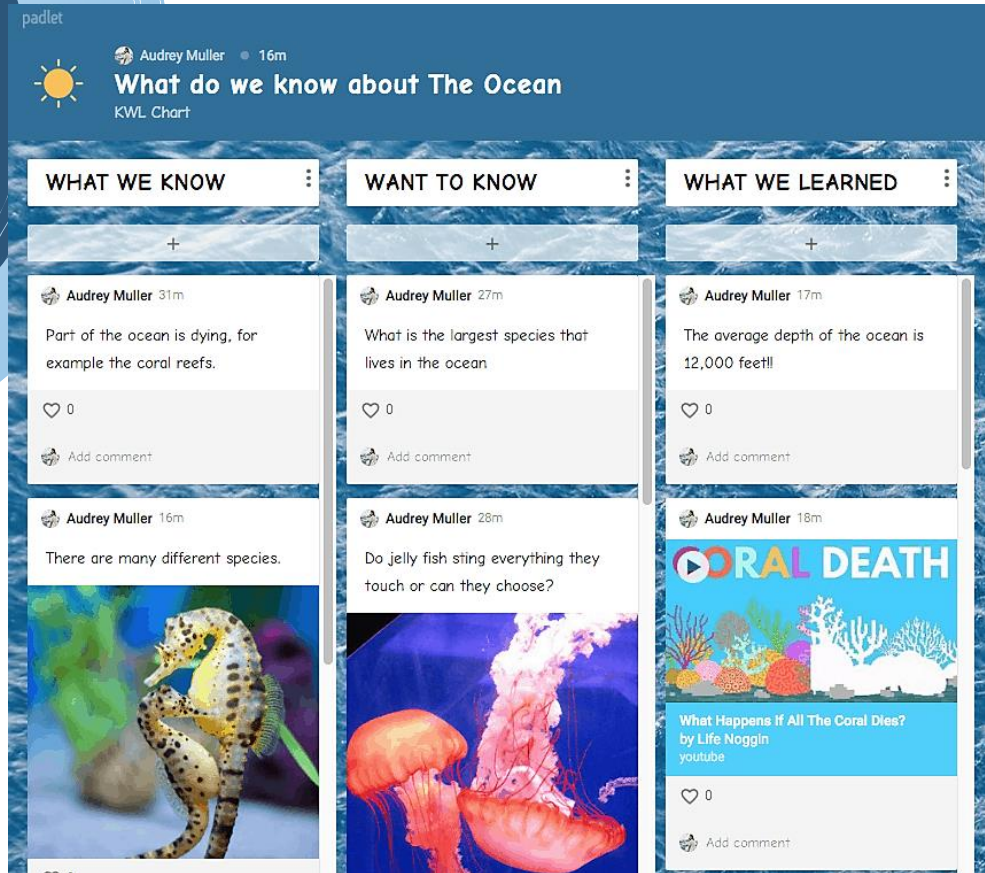
Dodatna pitanja su: Kako ćeš to saznati? Gdje možeš pronaći provjerenu informaciju? Zašto te to zanima?

Posljednja faza je faza sumiranja, faza kada se vraćamo na prvu kolonu, promišljamo o prethodnim znanjima i novim spoznajama, o tome gdje znanje možemo primijeniti i zašto je ono važno. Dopunjavamo poznato, ispravljamo pogrešne informacije i učimo na greškama kao i svi naučnici.

KWL tabelu možete izraditi u Padletu <https://padlet.com/dashboard> ili na nekoj sličnoj platformi. Evo jednog primjera KWL tabele:

Sva tri pitanja na istoj ploči, koja se dopunjava. Djeca dodaju i fotografije. Tema su okeani.

Izvor: <https://edtechmethods.com/student-posts/what-do-we-know-about-the-ocean-padlet/>

Možete imati zasebnu ploču za svako od pitanja: na primjer ovo je ploča sa pitanjem Šta želim da saznam o površini Zemlje?

Izvor: <https://dcarona.edublogs.org/2015/01/30/using-padlet-for-kwl-charts/>

KWL tabelu djeca mogu napraviti u svojim sveskama i u nju pisati odgovore na pitanja.

The image shows a digital K.W.L. Chart with the title 'K.W.L. Chart' in large yellow letters. Below the title, the topic is 'Our Animal Neighbours!'. The chart is divided into three columns: 'K What I Already Know', 'W What I Want to Know', and 'L What I Have Learned'. Each column contains entries from different users, each with a name and a question or statement. The 'K' column has entries from Miss Walker, Alana, and Roy. The 'W' column has entries from Miss Walker, Ethan, and Paxton. The 'L' column is empty. At the bottom left, there is a user profile for Miss Walker and a timestamp '10 Apr 2017, 01:42 pm'. At the bottom right, there are icons for adding, sharing, and settings.

K What I Already Know	W What I Want to Know	L What I Have Learned
Miss Walker There are native and non-native animals that live in Australia.	Miss Walker Why do kangaroos have long tails?	
Alana Koalas eat eucalyptus leaves	Ethan Why do koalas climb trees?	
Roy We have the top ten dangerous snakes in the world	Paxton Why do koalas sleep twenty four seven	

Izvor:
https://twitter.com/12w_mprps/status/854565346283372545

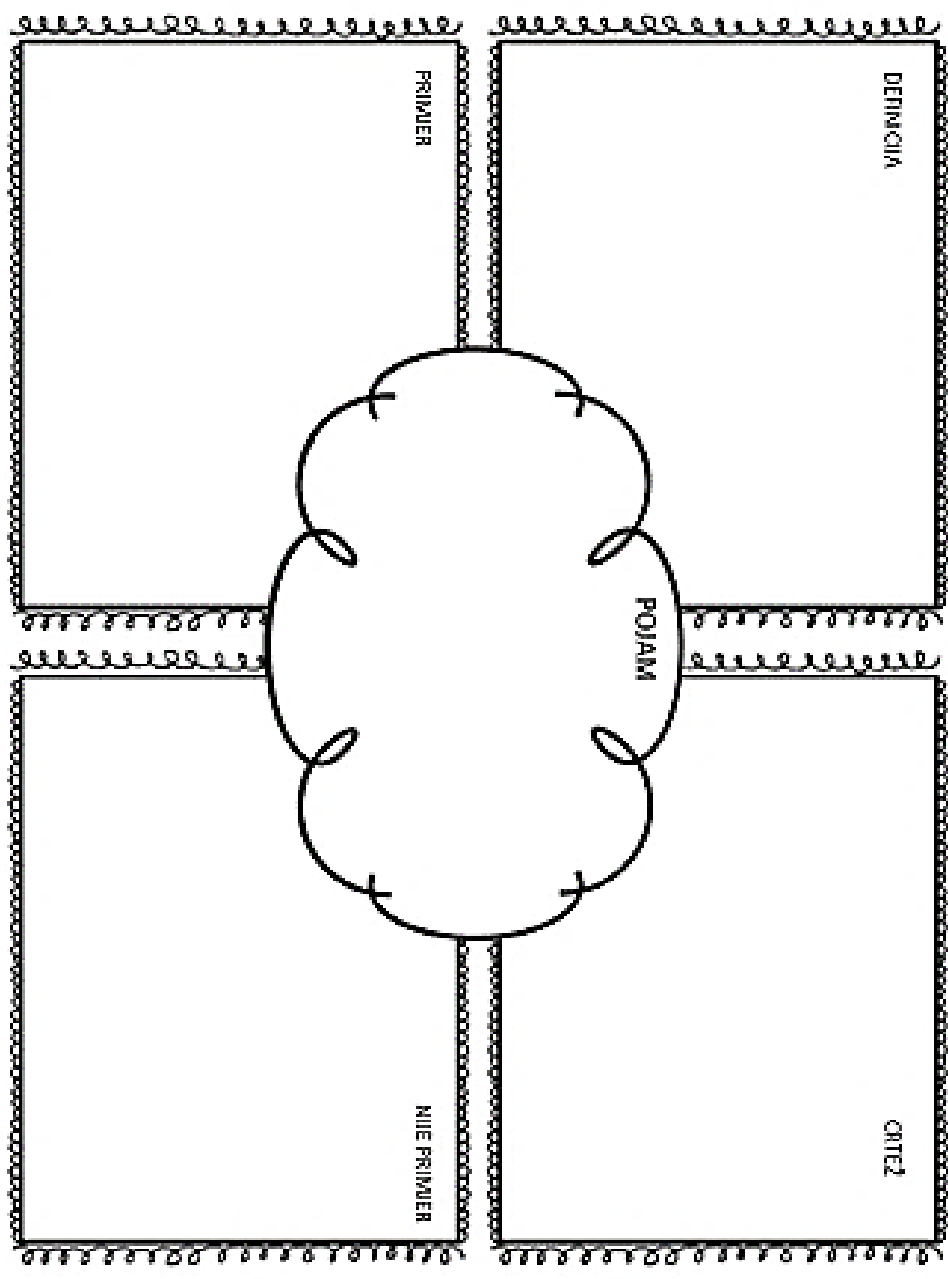
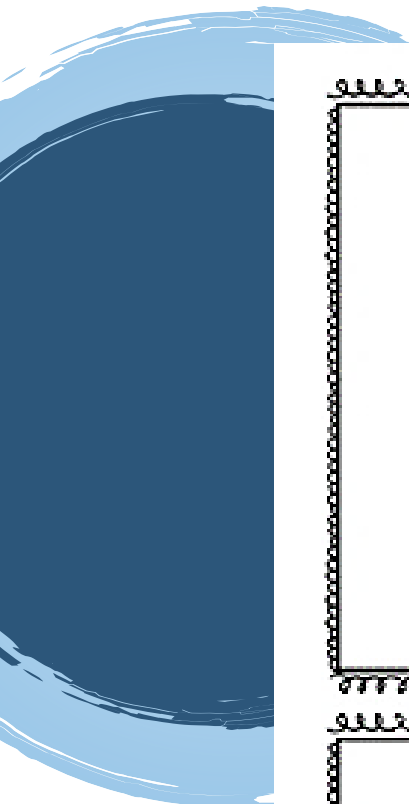
Mnogo toga o procesu planiranja i realizacije nastavnog procesa, primjere strategija i metoda za učenje i poučavanje, možete pronaći u priručniku „Vodič za planiranje – nastavnici za nastavnike“, koji se nalazi na web platformi www.inskola.com Ako već niste – registrujte se na platformu.

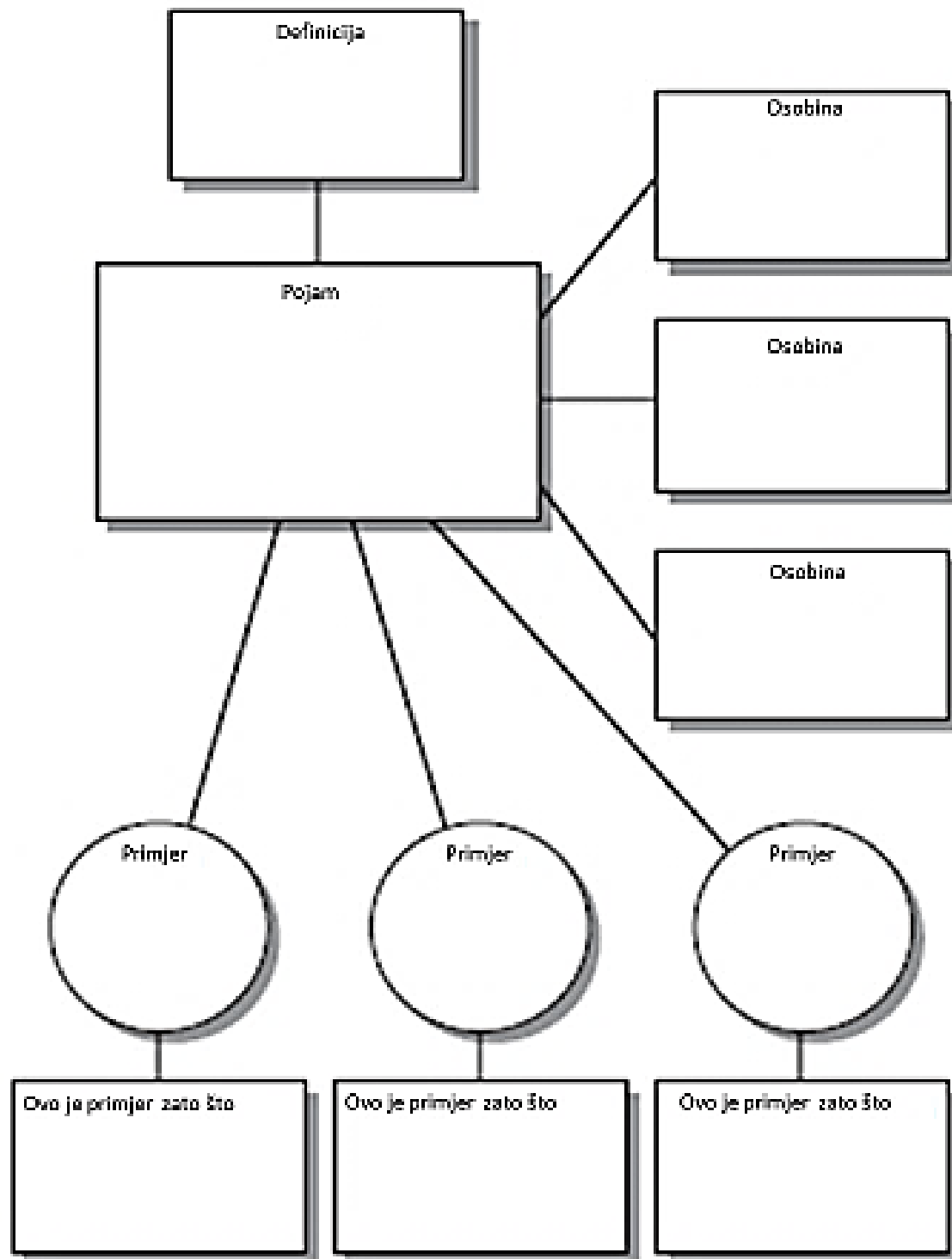
Priručnik možete pronaći na: <https://inskola.com/wp-content/uploads/2018/05/prirucnik-planiranje.pdf>

STRATEGIJE ZA DEFINISANJE POJMOVA

Umjesto zadatih definicija koje djeca treba da zapamte i reprodukuju, pomozite im da raščlane pojam i dođu do sopstvenog razumijevanja.

Evo dva grafička prikaza koja im u tome mogu pomoći:

STRATEGIJE ZA ČITANJE

Djeci nije jednostavno čitati duži tekst sa razumijevanjem i zadržati pažnju. Kako bismo im pomogli, možemo od njih zatražiti da, dok čitaju tekst, označavaju određene dijelove na različite načine, a onda prave svoje zabilješke.

Djeca mogu označavati sa ono što već znaju, sa (+) ono što su naučili, sa (?) ono o čemu imaju pitanja ili sa (-) ono sa čim se ne slažu. Nakon čitanja (u zavisnosti od uzrasta), djeca mogu u tabelu izvući sve što su naučili, dopisati pitanja koja imaju, obrazložiti zašto se sa nečim ne slažu, sumirati tekst i sl.

Evo još ideja za obilježavanje teksta, a možete i samo izmisliti svoje ikonice:

Ikonice koristite u zavisnosti od ciljeva i ishoda, a one mogu biti osnova za dublju analizu teksta:

- Provjeri iznesene podatke u drugim izvorima
- Postavi sva pitanja koja imaš
- Izdvoji nove i/ili nepoznate riječi i potraži njihovo značenje. Daj primjer riječi u rečenici.
- Poveži test sa nekom situacijom u životu
- Izradi portret omiljenog lika – kako ga zamišljaš; zašto misliš da tako izgleda? U kojem periodu živi – shodno tome pronađi kako mu/joj izgleda odjeća
- Šta autor/ica koristi kako bi izazvala smiješnu reakciju

PRONAĐI U TEKSTU I OZNAČI

	Ovo mi je nova informacija
	Sviđa mi se ovaj dio
	Imam pitanje
	Ovo je važno
	Nepoznata riječ
	Ovo je smiješno
	Ovo već znam
	Ovo je u vezi sa
	Važan lik/ličnost

POUČITE DJECU DA KORISTE STRATEGIJE

Strategija je mnoštvo i možete ih pronaći na različitim stranicama. Mi vam nudimo veliku zbirku strategija koje se nalaze na stranici Zajednice za inovativne nastavnike/ce na <https://inskola.com/metode-i-strategije/>¹, a možete sa nama podijeliti i svoje.

Važno je, međutim, da djecu naučite kako da smostalno koriste strategije, da im date neki primjer, i osigurate da su razumjeli zadatak prije nego ga krenu rješavati.

---

¹ Zapamtite – morate se registrovati, ali to ste već savladali, a i besplatno je 😊